

gemeente Amsterdam

stadhuis, amstel 1
1011 PN amsterdam
telefoon 020 - 552.9111
doventeksttelefoon 020 - 620 92 79
telefax 020 - 552.3426
postbus 202
1000 AE amsterdam

Aan het college van
Burgemeester en Wethouders

behandelend ambtenaar

R. van Meerten
afdeling

BBI/MIT
telefoon

552.3113
nummer

BBI/93/103/1
uw brief **93/104/1**

onderwerp

bijlagen

datum

Projectvoorstellen
- De Digitale Stad
- Het Amsterdams Stadsberaad

27 september 1993

Aan het college van Burgemeester en Wethouders,

Inleiding

In 1994 zijn er tenminste vier verkiezingen. Op 2 maart worden de gemeenteraads- en deelraadsverkiezingen gehouden, in mei en juni volgen respectievelijk de 2e kamer- en de Europese verkiezingen.

Er is inmiddels veel onderzoek gedaan naar het probleem van de lage opkomst en de vermeende "kloof tussen de burger en de politiek" besproken.

De Nederlandse Organisatie voor Technologisch Aspectenonderzoek (NOTA) is in 1992 een project "Democratie en informatiesamenleving" gestart, dat o.a. geresulteerd heeft in het boek "Orwell of Athene". Hierin worden de belangrijkste vragen en problemen in kaart gebracht, meningen van deskundigen en leken geïnventariseerd en oplossingsrichtingen aangegeven.

Als vervolg op deze studie, heeft de afdeling Media, Informaticastimulering en Telecommunicatie initiatieven gezocht en genomen om binnen de gemeente Amsterdam een Informatie en Telecommunicatie project te starten, waarin een essentiële bijdrage aan de ontwikkeling c.q. versterking van de burgerparticipatie wordt geleverd.

Uitgangspunten/programma van eisen

Het algemene doel van het project is de verbinding te leggen tussen datgeen wat de burgers in de stad c.q. regio beroert en bezighoudt en wat op politiek niveau wordt verwoord.

Het bestuur van de stad moet een systeem als bijdrage aan het politieke besluitvormingsproces ervaren, terwijl de gebruiker een reëel voordeel in het systeem moet zien. Een systeem dient de burgers in staat te stellen meer inhoud aan hun stem te geven; complexe politieke vraagstukken moeten worden ge-

splitst in deelvraagstukken waar de burgers hun opinie over kunnen geven.

Aan het inhoudelijke proces van de politieke besluitvorming moet recht gedaan worden d.w.z. dat het niet gaat om een "simpele" vraagstelling, waarop ja of nee geantwoord kan worden. De "heelheid" van complexe problemen, waarin voor- en andelen afgewogen moeten worden moet intact blijven.

Methodiek

Een systeem dat aan bovengestelde eisen voldoet zal interactief moeten zijn. Het gaat immers niet om zuivere ja/nee vragen, maar om voorkeuren, intenties en de weging hiervan. Op dit moment kennen we als meningspeilende systemen behalve de verkiezingen zelf:

1. omnibusenquête, enquêtes, referendum, stadspanel
2. keuze- en kwaliteitspanels
3. kwalitatieve panels, stadsgesprekken en gebruik van interactieve kabelnetwerken.

De derde categorie sluit qua methodiek het beste aan bij het geformuleerde program van eisen.

Projectvoorstellen

I. DE DIGITALE STAD

De Balie heeft het project "De Digitale Stad" ontworpen. Dit project is geïnspireerd op het begrip "Electronic Town Hall" dat een hoge vlucht nam door het enthousiasme waarmee Ross Perot er over sprak in zijn campagne voor het presidentschap van de Verenigde Staten. Perot stelde zich een continue elektronische meningspeiling voor, waarbij burgers met een personal computer en een modem aangesloten zijn op een centrale computer van het stadsbestuur en op ieder moment hun mening of stem kunnen geven.

Tevens wordt voortgebouwd op de kennis die in de Verenigde Staten is ontwikkeld, en gestimuleerd door Clinton en Gore, rond de "Electronic Highway", waar 3 miljoen computers op aangesloten zijn. Op dit netwerk wordt o.a. door journalisten, organisaties en burgers gecommuniceerd met het Witte Huis.

Het bijzondere van deze systemen is dat ze de potentie in zich hebben om een ieder in een non-hierarchische ruimte te laten communiceren en debatteren.

De uitdaging van dit project ligt in de toepassing van dergelijke systemen op de Amsterdamse situatie, met de bedoeling het lokale politieke debat te versterken.

Uitwerking

Door middel van een computernetwerk wordt Amsterdam omgetoverd tot een kunstmatige stad, die men onafhankelijk van plaats, tijd, geld of status kan betreden. Door het scheppen van (digitale) forums in het netwerk kunnen personen met een

modem en computer, of via een publieke terminal, deelnemen aan discussies en informatie-uitwisseling over allerlei actuele zaken.

In dit digitale Amsterdam worden verschillende discussiegebieden gecreëerd over actuele vraagstellingen die samenhangen met de toekomst van de stad. De vraagstellingen kunnen voortkomen uit de partij-programma's, maar ook andere groeperingen en actoren in de stad kunnen discussiegebieden formuleren en creëren.

De digitale stad kent ook gebieden waarin de verbeelding aan de macht is: een beeldarchief met ontwerpen voor de stad en een verhalen-gebied of het schrijven van een hoorspel (dat ook werkelijk uitgevoerd gaat worden) behoren tot de mogelijkheden.

De toegang zal uiterst publieksvriendelijk zijn, zodat ook computer ongeletterden deel kunnen nemen.

Het project zal plaatsvinden tussen 1 november 1993 en april 1994.

De bewoners van De Digitale Stad

De gebruikers en bewoners van De Digitale Stad zullen actief geworven worden. Politici, burgers, groeperingen en specialisten worden deels persoonlijk, deels door publieke werving-activiteiten uitgenodigd deel te nemen. Er wordt gestreefd naar een grote diversiteit aan deelnemers. In samenwerking met de lokale televisie worden in februari en maart wekelijks fragmenten van de discussies getoond. Eén en ander wordt nog uitgewerkt.

De analyse

De Digitale Stad wordt eind maart afgesloten met een bijeenkomst in De Balie en een boekuitgave waarin de bevindingen van het project geanalyseerd worden en voorstellen worden gedaan over de toekomstige rol die elektronische media kunnen spelen bij de inrichting van de lokale democratie. Er worden vijf personen uitgenodigd om het hele proces te volgen: een politicus, een kunstenaar, journalist, computerdeskundige en een "gebruiker".

Financiering

De Balie voert het project "De Digitale Stad" uit. Het totale project is begroot op f 360.000,-. Men is verzekert van de medewerking van vele personen en instanties, bij verschillende fondsen en het ministerie van WVC liggen subsidieverzoeken.

Voor de financiering van de hardware wordt actieve en financiële sponsoring door instellingen en bedrijfsleven verwacht. Waar het om de publieksactiviteiten gaat, is de medewerking van de gemeente Amsterdam zowel inhoudelijk als financieel vereist. Men vraagt aan de gemeente Amsterdam een bijdrage van f100.000,-. Aan de door de gemeente gestelde eis van

medefinanciering door derden is ruimschoots voldaan.

II. Ontwikkeling van de demo "HET AMSTERDAMSE STADSBERAAD"

De Informatietechnologie heeft de mogelijkheid dienstverlening en produkten op maat te maken. De maat wordt daarbij individueel bepaald door speciaal vervaardigde software, die voorkeuren en keuzepatronen kan vertalen in oplossingen, of een prioriteitstelling daarin. Dergelijke systemen zijn op dit moment in gebruik bij onder andere de arbeidsconsulenten in het proces van de arbeidsbemiddeling.

De intelligentie van het systeem zit in het zo goed mogelijk op elkaar afstemmen van vraag en aanbod; bij de arbeidsbemiddeling gaat het om het bij elkaar brengen van de werkzoekende met al zijn/haar deskundigheden, voorkeuren etc. en de vacature-eisen van een specifieke sector c.q. werkgever.

Een dergelijk systeem kan op termijn toegepast worden voor een brede meningsvorming en peiling van burgers over lokale amsterdamse zaken. Het onderscheidt zich van bestaande applicaties, waarbij veelal slechts een ja/nee keuze bestaat, de meningsvorming niet in een meervoudig keuze-systeem verwerkt is, en men uiteindelijk niet weet hoe en waarom een keuze tot stand is gekomen. Bestaande systemen dwingen meestal tot een versimpeling van de vraagstelling en verkleinen de zogenaamde "persoonlijke ruimte" van de gebruiker.

Meerwaarde

De meerwaarde van "Het Amsterdamse Stadsberaad" ligt daarin, dat:

- a. de gebruiker c.q. burger gedwongen en geholpen wordt over een zaak na te denken en afwegingen te maken
- b. er door middel van een weging van voorkeuren en intenties een oplossingsrichting aangegeven wordt, die gefundeerd is
- c. het vaak ongenueanceerde ja/nee geëlimineerd wordt
- d. de meningspeilende instantie (i. c. de lokale overheid) een probleem kan presenteren, en daarbij een inzicht geeft in de keuzes die gemaakt zijn
- e. het de meningspeilende instantie een goed beeld van de preferenties en keuzes van de ondervraagden geeft
- f. de "heelheid" van een probleem behouden blijft
- g. het de persoonlijke ruimte van de gebruiker vergroot.
- h. het op ieder moment te gebruiken is
- i. voor een zeer breed publiek toegankelijk is.

Uitwerking

Het project "Het Amsterdamse Stadsberaad" zal uiteindelijk ontwikkeld worden door een samenwerkingsverband, waarin tenminste Matchitel Vans B.V., Kabel Televisie Amsterdam B.V. en de gemeente Amsterdam participeren. De opzet is een interactieve toepassing van het systeem te maken, waarbij gebruik

gemaakt wordt van de Amsterdamse kabel in combinatie met de telefoon, de zogenaamde hybride variant. Mensen, die in het bezit zijn van een kabelaansluiting en teletekst op hun televisie hebben, kunnen via de telefoon contact maken met het systeem. Met behulp van een eenvoudige voice-computer kan men door het keuzegebied geleid worden op een uiterst vriendelijke manier. Persoonlijke identificatie is mogelijk, maar niet altijd noodzakelijk.

De vraagstelling voor de demo zal in nauwe samenwerking met het Bureau voor Onderzoek en Statistiek en de hoofdafdeling Bestuurlijke Betrekkingen en Informatievoorziening worden uitgewerkt.

Financiering

Voorgesteld wordt, vooruitlopend op de uitwerkings- en implementatie-fase, nu een demo te laten ontwikkelen door Matchitel Vans B.V., te financieren door de gemeente Amsterdam. Deze investering moet worden beschouwd als de inbreng van de gemeente Amsterdam in het samenwerkingsverband.

Met KTA B.V., Matchitel Vans B.V. en verschillende programma-aanbieders op de kabel zijn de onderhandelingen in gang gezet over gewenste investeringen, exploitatievormen en teletext-ruimte. Een eventuele participatie van andere steden c.q. kabelexploitanten behoort expliciet tot de mogelijkheden in de toekomst.

Gezien het belang van dit project voor Amsterdam, de overtuiging van "verkoopbaarheid" van dit innovatieve systeem aan derden, en om de gang in het project te houden, kiezen wij er nu voor eerst op eigen kosten de demo te laten ontwikkelen. ("Verkoopbaarheid" houdt in dit geval in dat de totale ontwikkelkosten op termijn terug te verdienen zijn.)

In principe zullen wij in de zogenaamde "februari-ronde" een subsidie ten behoeve van dit project aanvragen in het kader van de Telematica Gids Projecten. Het departement van Economische Zaken is belast met de uitvoering hiervan. De subsidievoorwaarden vereisen een risicodragende investering van de aanvragers, waaraan Amsterdam bij een positieve beslissing uwerzijds op de hieronder geformuleerde voorstellen dan voldaan heeft.

Gevraagde beslissingen:

I. accoord te gaan met een financiële participatie van de gemeente Amsterdam in het project "DE DIGITALE STAD" ten behoeve van de publieksactiviteiten van f 100.000,-

II. accoord te gaan met het verstrekken van de opdracht aan Matchitel Vans B.V. tot het vervaardigen van een demo van het "AMSTERDAMS STADSBERAAD" a raison van f 70.000,-

III. Deze bedragen ter beschikking te stellen uit het projectenbudget Informaticastimulering 1993, begrotingsnummer 002.3.06

De wethouder voor de Media, Informaticastimulering en Telecommunicatie,

Mr. F.H.G. de Grave